

Katowice, dnia 29 września 2025 r.

INFORMACJA

w sprawie zapalenia metanu, zaistniałego w dniu 16 lipca 2025 r. około godziny 10¹⁰ w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Budryk” w Ornontowicach.

Zapalenie metanu miało miejsce w ścianie B-2łg w pokładzie 405/1łg.

Pokład 405/1łg w partii B o grubości od 1,3 m do 2,0 m i nachyleniu do 10° zaliczony został do IV kategorii zagrożenia metanowego, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego oraz I stopnia zagrożenia wodnego. Węgiel tego pokładu zaliczono do II grupy samozapalności, tj. o małej skłonności do samozapalenia.

W stropie pokładu 405/1łg występowała warstwa łupka ilastego lokalnie zapiaszczonego o miąższości do 5,55 m. Powyżej zalegały naprzemianległe warstwy łupka piaszczystego, łupka ilastego i piaskowca drobnoziarnistego o sumarycznej miąższości od 16,5 m do 21,15 m. Lokalnie w stropie pokładu 405/1łg zalegał piaskowiec oraz łupek piaszczysty o miąższości do kilku metrów.

W spągu pokładu 405/1łg zalegała warstwa łupka ilastego o grubości od 1,3 m do 12,3 m z przerostami węgla z łupkiem, a lokalnie łupek piaszczysty.

W dniu 20 lutego 2025 r. rozpoczęto eksploatację pokładu 405/1łg ścianą B-2łg o wysokości do 2,0 m, długości do 225 m i nachyleniu podłużnym do 7° oraz poprzecznym do 8°. Ściana prowadzona była systemem podłużnym z zawatem stropu pomiędzy chodnikami B-1łg i B-2łg. Jej wyposażenie stanowiło 146 sekcji obudowy zmechanizowanej, w tym 141 sekcji typu JZR 13/28-POz i 5 sekcji typu JZR 13/28-POz/S, oznaczonych kolejnymi numerami poczynawszy od chodnika B-1łg, przenośnik zgrzebłowy ścianowy typu PSJZR-850 oraz kombajn ścianowy typu JOY 7LS22. Kombajn wyposażony był w organy urabiające o średnicy 1600 mm (prawy) z 33 dyszami zraszania zanożowego i 1400 mm (lewy) z 30 dyszami zraszania zanożowego. Na ramionach organów urabiających zabudowane były dodatkowe baterie zraszające, składające się z 3 dysz zraszających w każdej baterii.

Ściana była przewietrzana systemem na „Y” prądem powietrza doprowadzanym chodnikiem B-1łg w ilości około 1300 m³/min. Po przewietrzeniu ściany powietrze było odprowadzane chodnikiem B-2łg wzdłuż zrobów ściany po jego doświeżeniu powietrzem w ilości 1350 m³/min. Dalej odprowadzane było rozciąką rozruchową ściany B-3łg, przekopem wentylacyjnym do pokładu 405/2 i pozostałymi wyrobiskami wentylacyjnymi do szybu V na poziomie 1005.

Od uruchomienia ściany do dnia 16 lipca 2025 r. metanowość bezwzględna rejonu ściany B 2łg w pokładzie 405/1łg wynosiła od 1,3 m³CH₄/min do 91,1 m³CH₄/min. Odmetanowanie uruchomiono w dniu 4 marca 2025 r. i do dnia 16 lipca 2025 r. ujmowano od 6,1 m³CH₄/min do 49,1 m³CH₄/min.

Rejon ściany był zabezpieczony czujnikami gazometrii automatycznej zgodnie z ustaleniami Kierownika Działu Wentylacji.

W dniu 14 lipca 2025 r. w stropie ściany od sekcji 135 do skrzyżowania z chodnikiem B-2łg odsłonięta została warstwa piaskowca.

Do dnia 16 lipca 2025 r. ściana B-2łg uzyskała postęp 447,0 m wzdłuż chodnika B-2łg i 413,5 m wzdłuż chodnika B-1łg z zaplanowanego wybiegu 693 m.

W dniu 16 lipca 2025 r., na zmianie rozpoczynającej się o godzinie 7⁰⁰, nadsztygar-kierownik oddziału skierował do ściany B-2łg zespół 13 pracowników. Ich zadaniem było prowadzenie urabiania. Ponadto do ściany skierowany został pracownik działu wentylacji-metaniarz, którego zadaniem było m.in. wykonywanie pomiarów metanu pod stropem przed urabiającym kombajnem. Około godziny 10¹⁰ podczas prowadzenia urabiania kombajnem piaskowca w rejonie sekcji nr 82, kombajnista zauważył silne iskrzenie w rejonie prawego organu. Natychmiast wstrzymał urabianie i wraz ze współpracownikami użyli gaśnic proszkowych kierując ich strumień w rejon organu kombajnu. Następnie przystąpili do zlewania ociosu, stropu, organu i spągu strumieniem emulsji z magistrali ciśnieniowej. Po zakończeniu zlewania metaniarz dokonał pomiaru zawartości metanu pod stropem w rejonie sekcji nr 80, 81 i 82, stwierdzając stężenie tego gazu powyżej 5%. Kierownik oddziału poinformował dyspozytora ruchu zakładu górniczego o przekroczeniu dopuszczalnych wartości metanu i przystąpieniu przez czterech pracowników do zwalczania zagrożenia metanowego, natomiast nie poinformował go o zapaleniu metanu. Dyspozytor polecił wycofać pozostałą załogę ze ściany. W chwili zdarzenia na czujnikach metanometrii automatycznej, zabudowanych w rejonie nie zarejestrowano wzrostów stężeń metanu, natomiast czujnik tlenu węgla nr 669 zabudowany w chodniku B-2łg, w odległości od 10 m do 15 m, na wschód od ściany B-2łg o godzinie 10¹⁰ zarejestrował maksymalne stężenie wynoszące 30 ppm (V_{co} powyżej 25 dm³/min). O godzinie 11¹² kierownik oddziału poinformował dyspozytora o usunięciu zagrożenia metanowego i o tym, że pomiar metanu w rejonie sekcji od nr 80 do 82 wykazał stężenie 1,1%.

Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku został poinformowany o zdarzeniu przez kierownika ruchu zakładu górniczego w dniu 16 lipca 2025 r. o godzinie 13⁵⁰ o zdarzeniu polegającym na „schładzaniu organu urabiającego za pomocą gaśnic”.

Z uwagi na urabianie kombajnem zwięzłych skał o dużej i średniej skłonności do iskrzenia w rejonie sekcji nr 82 i jednoczesnym wydzielaniu się ze szczeliny w ociosie ściany metanu o stężeniach powyżej 5% oraz wzrostem zawartości tlenu węgla do 30 ppm (V_{co} powyżej 25 dm³/min), zarejestrowanym przez czujnik nr 669 przyjęto, że w rejonie sekcji nr 82 nastąpiło zapalenie metanu.

Przyczyną zapalenia metanu uwolnionego ze szczeliny w górotworze w rejonie sekcji nr 80, 81 i 82 w ścianie B-2łg, w pokładzie 405/1łg, było iskrzenie spowodowane kontaktem noży będącego w ruchu organu urabiającego kombajnu z piaskowcem.

W związku z zaistniałym zdarzeniem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku decyzją z dnia 16 lipca 2025 r. wstrzymał ruch zakładu górniczego Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA KWK „Budryk” w Ornontowicach, w części dotyczącej eksploatacji kombajnu ścianowego typu JOY 7LS22 nr fabryczny LWS872

zabudowanego w ścianie B-2łg w pokładzie 405/1łg, warunkując wznowienie jego eksploatacji, doprowadzeniem do sprawności instalacji zraszającej poprzez udrożnienie dysz zraszających na lewym organie kombajnu (zraszanie wewnętrzne) oraz ponownym komisyjnym odbiorem urządzenia.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Rybniku.